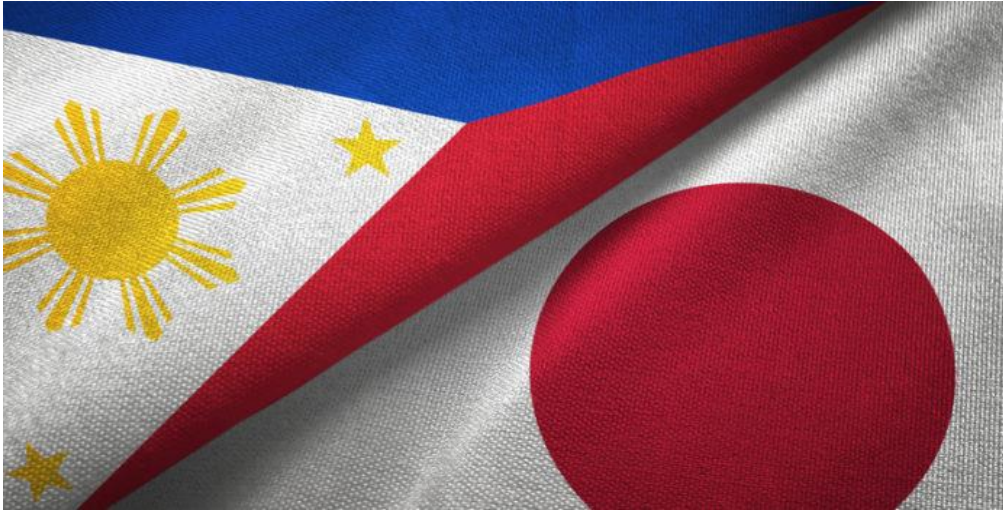

ฟิลิปปินส์ – ญี่ปุ่นเดินทางทบทวนความตกลง PJEPA ท่ามกลางวิกฤติโควิด-19

นาย Ramon Lopez รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมฟิลิปปินส์ (DTI) เปิดเผยว่า ฟิลิปปินส์และญี่ปุ่นได้เดินทางเริ่มกระบวนการทบทวนทั่วไปของความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจฟิลิปปินส์-ญี่ปุ่น (The Philippines-Japan Economics Partnership Agreement: PJEPA) ที่มีผลบังคับใช้มากกว่าทศวรรษ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจแม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งตามมาตรา 161 ของความตกลงดังกล่าวกำหนดให้ต้องมีการทบทวนและการนำไปใช้โดยทั้งสองฝ่ายในปี 2554 (การทบทวนครั้งแรก) และหลังจากนั้นในทุกๆ 5 ปี เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่นจากทั้งสองฝ่าย โดยการทบทวนครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในปี 2559 ในระหว่างการประชุมคณะกรรมการร่วม PJEPA ครั้งที่ 5 ณ กรุงมะนิลา โดยขอบเขตในการทบทวนดังกล่าวทั้งสองฝ่ายได้มุ่งเน้นไปยังประเด็นดังต่อไปนี้ การค้าสินค้า (Trade in Goods) กฎถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) การค้าบริการ (Trade in Services) การลงทุน (Investments) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Government procurement) และทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ทั้งนี้ ในการทบทวนความตกลงดังกล่าว ฟิลิปปินส์พยายามปรับแก้เงื่อนไขที่ตึงเครียดกว่าและยืดหยุ่นขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น กุ้ง สับปะรด เนื้อไก่ และปลาหูฉลาม เป็นต้น โดยเฉพาะสินค้ากุ้งที่ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นที่ได้รับการผลักดันให้ลดภาษี โดยปัจจุบันกุ้งจากประเทศฟิลิปปินส์ถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 18 ในช่วงฤดูหนาว และต่ำกว่าร้อยละ 8 ในช่วงฤดูร้อน ทั้งนี้ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติฟิลิปปินส์ (PSA) ระบุว่าในปี 2563 ฟิลิปปินส์ส่งออกกุ้งไปยังญี่ปุ่นมีปริมาณถึง 1.345 ล้านตัน ทำให้ญี่ปุ่นเป็นตลาดส่งออกหลักสำคัญสำหรับสินค้าทางการเกษตรของฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจฟิลิปปินส์-ญี่ปุ่น (PJEP) ถือเป็นความตกลงการค้าเสรีทวิภาคี (Bilateral Free Trade Agreement) ฉบับแรกของฟิลิปปินส์ที่มีการลงนามในสมัยประธานาธิบดี Gloria Macapagal-Arroyo และนาย Junichiro Koizumi อดีตนายกรัฐมนตรี ญี่ปุ่น

นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มการตลาด   รายงานสินค้าและบริการ

เมื่อเดือนกันยายน 2549 และได้รับการให้สัตยาบันโดยวุฒิสภาฟิลิปปินส์เมื่อเดือนตุลาคม 2551 โดยมีผลบังคับใช้
อย่างเป็นทางการในเดือนธันวาคม 2551

อย่างไรก็ตาม สถาบันเพื่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาของฟิลิปปินส์ (Philippine Institute for
Development Studies: PIDS) ออกมาระบุว่า ได้ทำการศึกษาการใช้ประโยชน์จากความตกลง PJEPA พบว่ายังมี
อัตราการใช้งานในระดับต่ำอย่างน่าตกใจเพียงร้อยละ

16.6 เท่านั้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากการขาดข้อมูลที่เพียงพอ
ต้นทุนการบริหาร (Administrative costs) ความล่าช้า
ในขั้นตอน (Delays in procedures) และความพร้อม
ในการเสนอข้อจูงใจ (Availability of incentive
scheme) ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้สถาบัน PIDS

เรียกร้องให้รัฐบาลตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า
ผู้ประกอบการท้องถิ่นโดยเฉพาะผู้ประกอบการ MSMEs ได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งหมดเกี่ยวกับ
ความตกลง PJEPA อย่างไรก็ดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมฟิลิปปินส์ได้ปฏิเสธผลการศึกษาดังกล่าว โดยเชื่อว่าตัวเลขการใช้ประโยชน์จากความตกลง PJEPA สูงกว่าที่สถาบัน PIDS ประเมิน ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดในระบบคำนวณ ทั้งนี้ กระทรวงการค้า จะทำการตรวจสอบตัวเลขจากผลการศึกษาดังกล่าวอีกครั้ง เนื่องจากตัวเลขการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและการค้าทวิภาคีระหว่างสองประเทศมีความสมดุลมากขึ้น

ทั้งนี้ ข้อมูลจาก PSA ระบุว่า ตัวเลขการค้าระหว่างฟิลิปปินส์-ญี่ปุ่น ในปี 2563 พบว่าฟิลิปปินส์ได้เปรียบดุลการค้ามูลค่า 1.74 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากมูลค่า 94.96 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2562 โดยฟิลิปปินส์ส่งออกไปยังญี่ปุ่นมูลค่า 9.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 7 จากปี 2562 ที่มีมูลค่า 1.07 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่ฟิลิปปินส์นำเข้าจากญี่ปุ่นมีมูลค่า 8.15 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 23 จากปี 2562 ที่มีมูลค่า 1.06 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ มูลค่าการค้าระหว่างฟิลิปปินส์และญี่ปุ่นในปี 2563 อยู่ที่ 1.81 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 15 จากปี 2562 ที่มีมูลค่า 2.13 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ

ที่มา: หนังสือพิมพ์ Business Mirror ฉบับวันที่ 15 มีนาคม 2564

ผลกระทบและโอกาส/แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย

● PJEPA เป็นความตกลงการค้าเสรีทวิภาคี (Bilateral Free Trade Agreement) ฉบับแรกและฉบับเดียวของฟิลิปปินส์จนถึงปัจจุบัน โดยการลงนามความตกลงดังกล่าวในปี 2551 ถือเป็นความสำเร็จครั้งสำคัญในความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างฟิลิปปินส์และญี่ปุ่น โดยบทบัญญัติในความตกลง PJEPA ครอบคลุมประเด็นหลัก

- นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มการตลาด   รายงานสินค้าและบริการ

สำคัญ ได้แก่ การค้าสินค้า (Trade in Goods) การค้าบริการ (Trade in Services) การลงทุน (Investments) การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons) ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ขั้นตอนทางศุลกากร (Customs Procedures) สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Improvement of the Business Environment) และการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาล (Government Procurement) ทั้งนี้ วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดทำความตกลง PJEPA เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการค้า บริการ เงินทุน และผู้คนข้ามพรมแดนระหว่างสองประเทศได้อย่างเสรี ซึ่งพบว่าหลังการลงนามความตกลงดังกล่าวได้ช่วยส่งผลให้มูลค่าการค้าระหว่างฟิลิปปินส์และญี่ปุ่นเติบโตเพิ่มขึ้น โดยก่อนการลงนามความตกลง JPEPA มูลค่าการค้ารวมของฟิลิปปินส์และญี่ปุ่นอยู่ที่ประมาณ 1.51 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2549 ซึ่งหลังจากการลงนามความตกลงดังกล่าวพบว่ามูลค่าการค้าในปี 2554 เติบโตขึ้นประมาณร้อยละ 16 แต่หากไม่มีความตกลง JPEPA จะเติบโตเพียงร้อยละ 13 และล่าสุดในปี 2562 มูลค่าการค้าระหว่างสองประเทศมีมูลค่าอยู่ที่ 2.13 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ นอกจากนี้ความตกลงดังกล่าวยังได้ส่งผลดีต่อการเพิ่มการส่งออกของฟิลิปปินส์ไปยังญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก โดยในปี 2552 มูลค่าการส่งออกของฟิลิปปินส์ไปยังประเทศญี่ปุ่นอยู่ที่ 6.20 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และในปี 2562 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 1.06 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยตารางภาษีภายใต้ความตกลง PJEPA ครอบคลุมรายการสินค้ากว่า 5,900 รายการ โดยร้อยละ 66 หรือ 3,947 รายการได้ถูกยกเลิกภาษีทันที และร้อยละ 32 จะค่อยๆ ลดภาษีลงเหลือร้อยละ 5 – 10 ส่วนที่เหลือจะมีการเจรจาต่อรองต่อไป ทั้งนี้ ร้อยละ 92 ของรายการสินค้าที่ถูกยกเลิกภาษีทันทีจะเป็นสินค้าอุตสาหกรรม สำหรับสินค้าที่ฟิลิปปินส์ส่งออกไปญี่ปุ่นในอันดับต้นๆ ได้แก่ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เฟอร์นิเจอร์ ชุดสายไฟ แร่เหล็กและถั่ว ในขณะที่สินค้านำเข้าหลักของฟิลิปปินส์จากญี่ปุ่น ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ เหล็กและเหล็กกล้า อุปกรณ์โทรคมนาคม เครื่องจักรไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ ความตกลงดังกล่าวยังทำให้ฟิลิปปินส์กลายเป็นหนึ่งในประเทศจุดหมายปลายทางที่ได้รับความนิยมสำหรับนักลงทุนชาวญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าฟิลิปปินส์ได้รับประโยชน์จากความตกลงดังกล่าว แต่ฟิลิปปินส์ยังคงมีอุปสรรคสำคัญหลายประการในปัจจุบันภายในประเทศเอง เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ไม่เพียงพอ ระบบโลจิสติกส์ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรส่งผลให้ค่าขนส่งและค่าบรรจุภัณฑ์สูง สิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ ค่าไฟฟ้าและสาธารณูปโภคที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน ปัญหาในการจัดหาวัตถุดิบ และขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น

● นอกจากนี้เหนือความตกลง PJEPA กับฟิลิปปินส์แล้ว ญี่ปุ่นยังมีข้อตกลงทวิภาคีอื่นๆ อีกหลายฉบับ โดยปัจจุบันมีทั้งหมด 16 ข้อตกลงทวิภาคี รวมถึงประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยและญี่ปุ่นก็ได้มีการลงนามความตกลง Bilateral

นโยบายภาครัฐ   เศรษฐกิจการลงทุน   แนวโน้มการตลาด   รายงานสินค้าและบริการ

FTA ระหว่างกันที่เรียกว่า Japan-Thailand Economic Partnership Agreement (JTEPA) มาตั้งแต่ปี 2550 โดยประเทศไทยถือเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับต้นๆ ของญี่ปุ่น โดยญี่ปุ่นส่งออกไปไทยเฉลี่ยปีละ 2.186 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ และญี่ปุ่นนำเข้าจากไทยเฉลี่ยปีละ 3.230 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมาถือว่าไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันส่งออกไปตลาดญี่ปุ่น เนื่องจากสินค้าหลายรายการของไทยมีคุณภาพที่ดีกว่าฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม การทบทวนความตกลง JPETA คาดว่าจะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของสินค้าฟิลิปปินส์ไปยังญี่ปุ่นหรือรวมทั้งสินค้าที่ญี่ปุ่นส่งออกมายังฟิลิปปินส์ ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องติดตามประเด็นที่ญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์จะมีการเจรจาทบทวนภายใต้ความตกลงดังกล่าว เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าไทยบางรายการไปยังตลาดญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ในภายหลัง

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมะนิลา
23 มีนาคม 2564

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ